

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ПРЕГЛЕД

**за работата на Уставниот суд на Република Македонија
за 2013 година**

Скопје, февруари 2014 година

5	I. ВОВЕД
6	II. ПОДАТОЦИ ЗА ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРЕДМЕТИ И ПОСТАПКАТА И ВИДОВИТЕ НА АКТИ НА СУДОТ СО КОИ СЕ РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИТЕ
12	III. СТАВОВИ НА СУДОТ ЗАЗЕМАНИ ПРИ ОДЛУЧУВАЊЕТО
12	1. Интервентни одлуки на Судот
12	1.1. Одлуки за поништување или укинување на закони
18	1.2. Одлуки за поништување или укинување на подзаконски акти
20	2. Решенија за неповедување постапка
32	3. Решенија за отфрлање на иницијативите и барањата
35	IV. ЈАВНОСТ ВО РАБОТАТА НА СУДОТ
36	V. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА
38	VI. МАТЕРИЈАЛНА ПОЛОЖБА И УСЛОВИ ЗА РАБОТА

I. ВОВЕД

Уставниот суд на Република Македонија во периодот од 1 јануари 2013 заклучно со 31 декември 2013 година, својата функција ја извршуваше во рамките на надлежностите утврдени во членот 110 од Уставот според кој Судот е надлежен да:

- одлучува за согласноста на законите со Уставот и за согласноста на другите прописи и на колективните договори со Уставот и со законите;

- ги штити слободите и правата на човекот и граѓанинот што се однесуваат на слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата, политичкото здружување и дејствување и забраната на дискриминација на граѓаните по основ на пол, раса, верска, национална, социјална и политичка припадност;

- решава за судирот на надлежностите меѓу носителите на законодавната, извршната и судската власт;

- решава за судирот на надлежностите меѓу органите на Републиката и единиците на локалната самоуправа;

- одлучува за одговорноста на претседателот на Републиката;

- одлучува за уставноста на програмите и статутите на политичките партии и на здруженијата на граѓаните и

- одлучува за други прашања утврдени со Уставот.

При извршување на работите од својата надлежност Судот, покрај квалитетот, ја обезбеди и потребната ефикасност и ажурност во своето работење.

Во текот на 2013 година Судот работеше во полн состав.

На 14 јануари 2013 година г-дин Јован Јосифовски стапи на функција судија на Уставниот суд.

Уставниот суд на Република Македонија на седницата одржана на 1 ноември 2013 година, ја избра судијата г-ѓа Елена Гошева за претседател на Уставниот суд на Република Македонија.

На 21 ноември 2013 година, Собранието на Република Македонија ја избра г-ѓа Вангелина Маркудова за судија на Уставниот суд и стапи на функција на 7 декември 2013 година.

Судот во 2013 година одржа 32 седници, 1 подготвителна седница, а одржа и неколку консултативни разговори.

II. ПОДАТОЦИ ЗА ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРЕДМЕТИ И ПОСТАПКАТА И ВИДОВИТЕ НА АКТИ НА СУДОТ СО КОИ СЕ РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИТЕ

Во периодот од 1 јануари 2013 година заклучно со 31 декември 2013, Судот постапуваше, односно во работа имаше вкупно **268** предмети. Од тие, **170 предмети беа примени** во текот на 2013 година, а 98 беа пренесени како незавршени од претходните години. Од вкупниот број на предмети во работа во текот на годината беа завршени **142 предмети**, а останаа **незавршени 126 предмети**.

1. ПРИМЕНИ ПРЕДМЕТИ

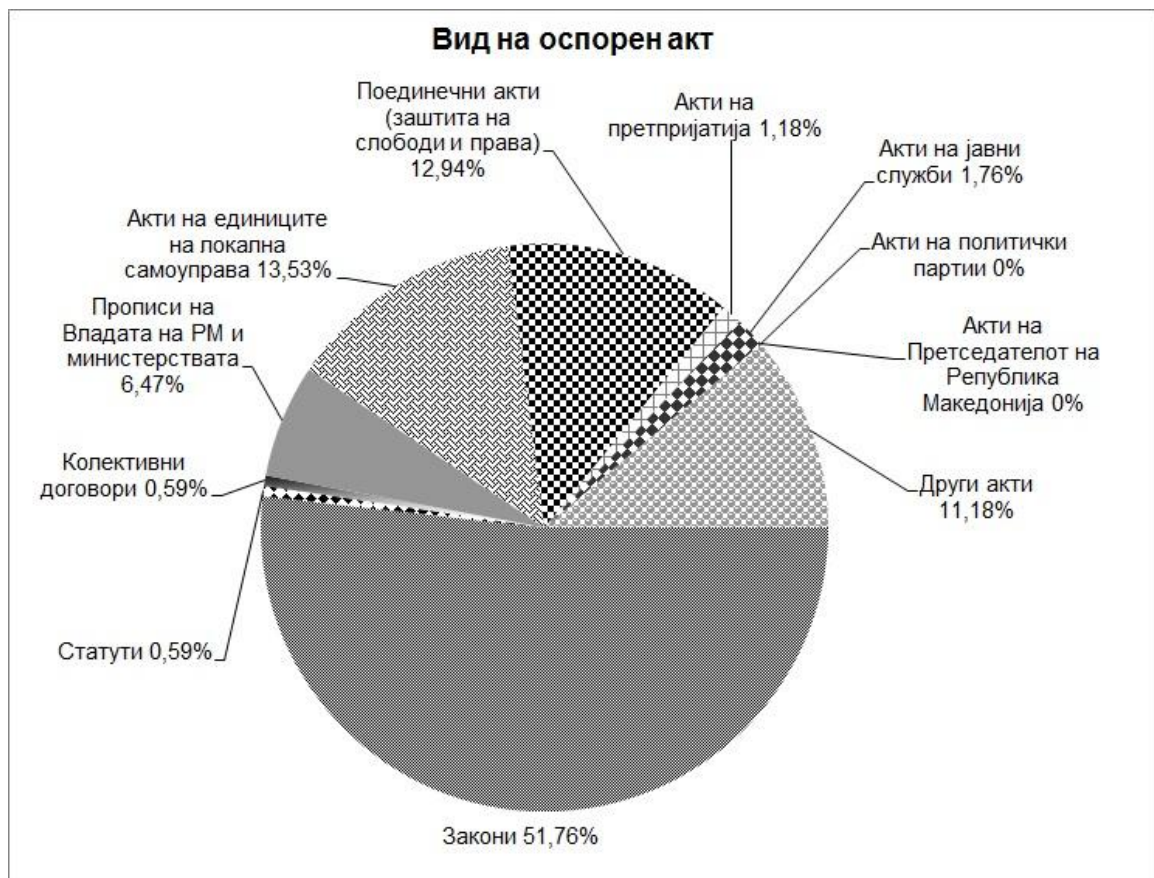
1.1. Примени предмети според подносителите на иницијативите

Подносиители на иницијативи	број на предмети
Граѓани	138
Политички партии	1
Влада на Република Македонија	2
Претпријатија и други организации и заедници	6
Органи на единиците на локална самоуправа	6
Здруженија на граѓани	8
Уставен суд на Република Македонија	/
Други субјекти	9
ВКУПНО	170

1.2. Примени предмети според видот на оспорениот акт

Вид на оспорен акт	број на предмети
Закони	88
Статути	1
Колективни договори	1
Прописи на Владата на РМ и на министерствата	11
Акти на единиците на локална самоуправа	23
Поединечни акти (заштита на слободи и права)	22
Акти на претпријатија	2
Акти на јавни служби	3
Акти на политички партии	/
Акти на Претседателот на Република Македонија	/
Други акти	19
ВКУПНО	170

1.3.Примени предмети според видот на надлежноста на судот и според правната област на оспорениот акт

Вид на надлежност на Уставниот суд	број на предмети
I. Оценка на уставност и законитост (по области)	147
1. Одбрана, безбедност и внатрешни работи	8
2. Надворешни работи	2
3. Финансии, даноци и други јавни давачки и надоместоци	4
4. Стопанство	15
5. Јавни претпријатија, јавни установи, институции што вршат јавни овластувања	6
6. Организација и работа на органите на државната власт: (Собрание на РМ, Претседател на Република Македонија, Влада на Република Македонија и државна управа, Правосуден систем (судови, судски совет на РМ, јавно обвинителство, јавно правобранителство, адвокатура, нотаријат, извршители, медијатори), Народен правобранител	18
7. Избори, референдум, политички партии, здруженија на граѓани и фондации, јавни собири	4
8. Верски права и слободи	/
9. Права на странците	/
10. Имотно-правни односи	2
11. Урбанизам и градежништво	19
12. Сообраќај и врски	1
13. Животна средина	1
14. Работни односи	11
15. Пензиско и инвалидско осигурување	3
16. Социјална и здравствена заштита	9
17. Односи во бракот и семејството	/
18. Образование, наука и култура	6
19. Јавно информирање	2
20. Локална самоуправа	5
21. Комунални дејности	1
22. Останато	30
II. Барања за заштита на слободи и права	22
III. Судир на надлежност	1
IV. Одговорност на претседателот на Републиката	/
V. Одлучување за уставноста на програмите и статутите на политичките партии и здруженија на граѓани	/
VI. Други надлежности на Уставниот суд	/

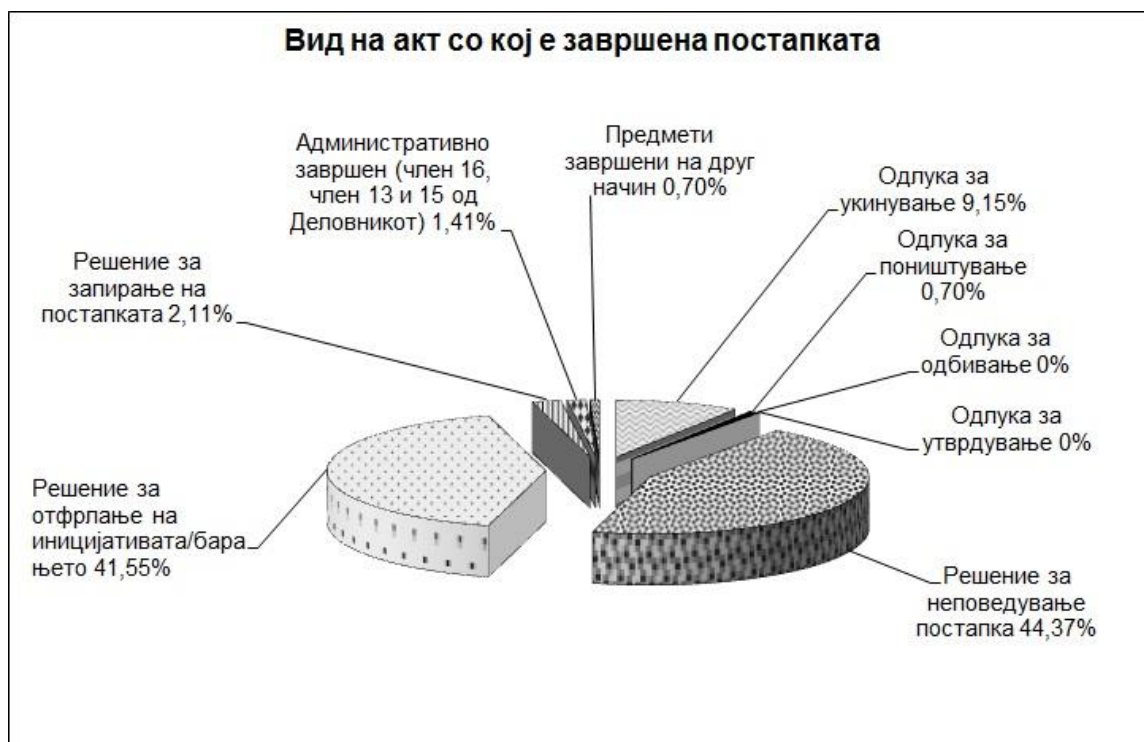
ВКУПНО

170

2. РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИ

2.1. Решени предмети според видот на актот на Судот со кои е завршена постапката

Вид на акт со кој е завршена постапката	број на предмети
Одлука за укинување	13
Одлука за поништување	1
Одлука за одбивање	/
Одлука за утврдување	/
Решение за неповедување постапка	63
Решение за отфрлање на иницијативата/барањето	59
Решение за запирање на постапката	3
Административно завршен (член 16, член 13 и 15 од Деловникот)	2
Предмети завршени на друг начин	1
ВКУПНО	142

2.2. Решени предмети во кои биле оспорени закони:

Вид на акт со кој е завршена постапката	број на предмети
Со одлука за укинување	10
Со одлука за поништување	1
Со решение за неповедување постапка	49
Со решение за отфрлање на иницијативата	19
Со решение за запирање на постапката	2
Административно завршени (член 16, член 13 и 15 од Деловникот)	1
ВКУПНО	82

Анализата на вкупните податоци покажува дека во текот на 2013 година бил намален бројот на примени, односно оформени предмети пред Уставниот суд кој изнесуваше 170 предмети (за споредба, во 2012 бројот на примени предмети беше 205, во 2011 година бројот на примени предмети изнесувал 236, во 2010 година бројот на примени предмети изнесувал 230, а во 2009 година таа бројка била најголема и изнесувала 290 примени предмети).

Судот и во текот на 2013 година, како и во претходните години, најголем дел од својата работа во извршување на неговите уставни надлежности, посветил на оценување на согласноста на законите со Уставот. Меѓутоа, во споредба со претходните две

години, статистичките податоци покажуваат дека во 2013 година бил намален бројот на предмети (како примени, така и решени) во кои што биле оспорени закони. Оваа бројка за 2013 е 88 предмети во кои биле оспорени закони (во 2012 година таа бројка изнесувала 103 примени предмети во кои биле оспорени закони, во 2011 година – 143 предмети во кои биле оспорени закони, а во 2010 година таа бројка изнесувала 155 предмети).

Барања за заштита на слободи и права

Во текот на 2013 година, до Судот беа поднесени вкупно 22 барања за заштита на слободи и права врз основа на член 110 алинеја 3 од Уставот на Република Македонија, што отприлика е на ниво на изминатите две години (2012 биле поднесени 25 барања, во 2011 биле поднесени 23 барања).

Судот во текот на 2013 година, реши 13 предмети за заштита на слободите и правата

Од вкупниот број на решени барања за заштита на слободи и права во текот на 2013 година, најголем број – 10 барања се однесуваа на заштита од дискриминација, во 2 барања подносителите се повикуваа на заштита на слободата на увеерувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата.

Сите барања за заштита на слободите и правата беа отфрлени: поради ненадлежност - во 6 предмети, а 7 барања беа отфрлени поради постоење процесни пречки за одлучување.

III. СТАВОВИ НА СУДОТ ЗАВЗЕМЕНИ ПРИ ОДЛУЧУВАЊЕТО

1. Интервентни одлуки на Судот¹

Во периодот од 1 јануари до 31 декември 2013 година, како што е веќе истакнато, Судот со одлука за поништување или укинување на закони и други прописи заврши вкупно **14 предмети**.

1.1. Одлуки за поништување или укинување на закони

Судот интервенираше во повеќе **закони** од различни области и тоа:

1. Судот го укина член 28 став 2 од Законот за изменување и дополнување на Законот за железничкиот систем („Службен весник на Република Македонија“ бр.80/2012).

- Оспорената одредба која предвидува постапките за издавање на дозволи за вршење на јавен железнички превоз на патници и стока, како и постапките за издавање на сертификати за сигурност за вршење на јавен железнички превоз на патници и стока започнати пред влегувањето во сила на овој закон, да запрат со денот на влегување во сила на овој закон, има повратно дејство од причина што предвидува забрана на примена на законите во конкретна правна ситуација и односи што настанале пред неговото влегување во сила. Новиот закон може да дејствува само врз новите правни ситуации и односи што настануваат по неговото влегување во сила, но претходно настанатите правни ситуации не може да запрат. Ова дотолку повеќе што истовремено оспорениот член 28 став 2 од Законот е нејасен и непрецизен, од причина што не е јасно што ќе се случува понатаму со започнатите постапки, а кои сега се запираат. (У.бр.104/2012)

¹ Во овој дел на Освртот дадени се сентенци од сите интервентни (поништувачки и укинувачки) одлуки, кои се однесуваат и на законите и на подзаконските акти, донесени во текот на 2013 година, при што редоследот е хронолошки, односно според времето на донесувањето на одлуката/решението.

2. Судот го укина член 39 став 7 од од **Законот за Државниот пазарен инспекторат** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/2007, 81/2007 и 36/2011).

- *Оспорената одредба од законот не е во согласност со уставното начело на владеењето на правото бидејќи таа содржи повикнување, односно упатување на друга норма што веќе не е во правниот поредок. (У.бр.148/2012)*

3. Судот ги укина член 32 став 1 точка 6, член 134-ѓ став 2 точка 5 и член 146 став 2 точка 5 од **Законот за супервизија на осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.27/2002, 79/2007, 88/2008, 67/2010, 44/2011 и 30/2012).

- *Тргувајќи од тоа дека секој има уставна обврска да ги намирава јавните давачки и дека во рамките на начинот на плаќање на јавните давачки постојат законски механизми за нивно исполнување, пропишувањето да се приложи потврда од надлежна институција за редовно плаќање на јавните давачки, како услов за добивање дозвола, значи пречекорување на дозволениот праг и излегување надвор од соодветните законски механизми и води до состојба исполнувањето на обврските на лицето во еден статус да влијае на остварувањето на неговите права во друг статус, што уставно не е дозволено, а води и до намалување на обемот на правото на работа и достапноста на секое работно место секому, под еднакви услови, што е спротивно на член 8 став 1 алинеја 3 и член 32 став 2 од Уставот. (У.број. 129/2011)*

4. Судот ги укина член 70 став 6 во делот: „ кого Владата на Република Македонија го именува од редот на членовите на Одборот“ и член 96 став 7 од **Законот за високото образование** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/2010, 17/2011 и 51/2011) и член 15 став 2 од **Уредбата за нормативи и стандарди за основање на високообразовни установи и за вршење на високообразовна дејност** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 103/2010 и 168/2010).

- *Определбата во Законот за високото образование Владата да го именува претседателот на Одборот за акредитација и евалуација од редот на членовите на Одборот,*

значи повреда на самостојноста на органот и неговата работа врз основа на принципот на стручност и компетентност и значи создавање на услови за обезбедување на доминантна позиција на Владата во Одборот, што води кон повреда на начелото на владеењето на правото.

- Законското решение според кое менторот на докторскиот труд не може да биде член на комисијата за одбрана на докторскиот труд, не е во согласност со начелото на владеењето на правото. (У.број 98/2011)

5. Судот го укина член 3 став 1 точка 1, 2 и 3 во деловите: „јавните претпријатија основани од Република Македонија“ од **Законот за јавните службеници** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/2010, 36/2011, 6/2012 и 24/2012).

- Со посебните закони во правниот поредок на Република Македонија се веќе комплексно уредени предметните прашања кои имаат паралелна регулатива со оспорените законски решенија со што се повредува уставниот принцип на владеење на правото во кој е инкорпорирана правната сигурност на граѓаните. (У.број.55/2012)

6. Судот ги укина член 167 став 2 во делот: „и со друг пропис“, член 229 став 21, член 230 став 25 и став 26 алинеја 3 и член 279 став 4 од **Законот за здравствената заштита** („Службен весник на Република Македонија“ бр.43/2012 и 145/2012).

- Со оглед на тоа што во член 167 став 2 од Законот се определува дека начинот и условите за чување на класифицираната информација за пациентот од страна на здравствениот работник може да се уредат и со друг пропис кој е подзаконски акт, а не само со закон, Судот оцени дека член 167 став 2 во делот „и со друг пропис“ од Законот за здравствената заштита не е во согласност со членот 8 став 1 алинеја 3 и членот 51 од Уставот;

- Со оглед на тоа што со член 229 став 21 од Законот се определува дека комисијата која ја спроведува постапката за доделување на лиценцата може да определи кои податоци или дел од податоците содржани во тендерската документација ќе се

сметаат за службена тајна, Судот утврди дека законската одредба определува со подзаконски акт да се уредува предметното прашање, а не само со закон, поради што Судот оцени дека наведената законска одредба не е во согласност со Уставот;

- Со оглед на тоа што со оспорената одредба на член 230 став 25 од Законот за здравствената заштита се определува Министерството за здравство задолжително да го исклучи кандидатот или понудувачот-правно лице или член на негов орган на управување или надзорен орган, кои со правосилна судска одлука се осудени за кривични дела корупција, измама и перење на пари, со што се врши ограничување на правото на работа, слободен избор на вработувањето и достапноста на секое работно место на секого под еднакви услови и тоа по сила на Законот и како последица од осудата за одделни кривични дела, а не како содржина на определена санкција што ја изрекол суд, Судот оцени дека член 230 став 25 од Законот не е во согласност со Уставот;

- Определувањето во член 230 став 26 алинеја 3 на Законот за здравствената заштита, Министерството за здравство задолжително да го исклучи од постапката за давање на лиценца кандидатот или понудувачот кои не ги исполниле обврските за плаќање на даноци, придонеси и други јавни давачки во согласност со прописите на државата во која е основан, доведува до состојба исполнувањето на обврската на тие субјекти да влијае на остварувањето на право на работа, слободен избор на вработувањето и на достапноста на секое работно место секому под еднакви услови, поради што Судот оцени дека означената законска одредба не е во согласност со Уставот;

- Определувањето во член 279 став 4 од Законот за здравствената заштита, дека министерот за здравство може да ја одземе дозволата за работа на здравствената установа ако таа врши неистинито информирање, во ситуација кога членот 308 став 1 точка 15 од Законот го третира неистинитото информирање за прекршок на правно лице и кога „одземањето на дозволата за работа на здравствената установа“ не претставува „санкција-привремена забрана на вршење одделна дејност на правно лице“ утврдена во прекршочниот систем од Законот за прекршоците, всушност значи санкција надвор од системот на прекршочните санкции и постоење на две санкции за ист прекршок (глоба и одземање на дозвола за работа), што нема основа во член 14 став 2 од Уставот. (У.број. 59/2012)

7. Судот го укина член 176 став 4 точка 4 и став 5 од **Законот за енергетика** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 16/2011).

- *Законската определба членовите на Прекршочната комисија, покрај платата, да примаат дополнителен надоместок за нивната работна обврска, не е во согласност со начелото на владеењето на правото гарантирано со Уставот. Водењето на прекршочна постапка и изрекувањето на прекршочна санкција претставува управна функција на органот на државната управа или организација и друг орган што врши јавни овластувања, која спаѓа во неговиот делокруг на работа, односно претставува негова надлежност. Според тоа, вршењето на овие управни функции не може да се смета за дополнителна работа на органот и нешто што е надвор од неговите надлежности. Оттука и членувањето на вработените во тој орган, во комисија за прекршоци не може да се смета за нивен дополнителен ангажман, туку претставува нивна работна обврска за чие што извршување тие треба да добиваат надомест во вид на плата за извршена работа, а не дополнителен надоместок во вид на награда.*

8. Судот ги укина член 6 ставови 3 и 4, член 7 став 1, во делот: „кон секоја исправа или поднесок“, член 7 став 2, во делот: „кон секоја исправа или поднесок“ и член 7 став 3 од **Законот за адвокатските маркички** („Службен весник на Република Македонија“ бр.84/2012).

- *Обврската адвокатот да го плаќа надоместокот за печатење, издавање, транспортирање и чување на адвокатските маркички, не е во согласност со темелната вредност на уставниот поредок на Република Македонија - од член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот, од причина што колизијата на одредбите од двата закона кои егзистираат во правниот поредок на Република Македонија, доведуваат до правна несигурност на граѓаните на Република Македонија, со што се доведува во прашање доследната примена на законите во Република Македонија.*

- *Членот 7 ставови 1 и 2 од Законот, во делот: „кон секоја исправа или поднесок“, е во директна спротивност со начелото на ефикасност и економичност на постапката, таа значи нереално прикажување на приходите на адвокатот што се основ за аконтативно плаќање на персоналниот данок на доход со што не се реализира уставниот основ на законодавецот за*

утврдување на изворите на приход на адвокатите поединци, како основ за нивно одданочување.

- Оспорената одредба е спротивна со Амандман XXV од Уставот од причина што оценката на неуредност на исправата или поднесокот која резултира со отфрлање на соодветниот поднесок е од влијание за текот на постапката што во смисла на Амандман XXV точка 4 од Уставот е предмет на процесните закони, кој што се донесуваат со двотретинско мнозинство, што не е случај со оспорениот закон. (У.број. 166/2012)

9. Судот го поништи член 3 точки 1 и 2, во деловите: „наука“ од **Законот за јавни службеници** („Службен весник на РМ“ бр.52/2010, 36/2011, 6/2012 и 24/2012).

- Во спротивност е со начелото на владеењето на правото и правната сигурност на граѓаните на Република Македонија, во Законот за јавни службеници да се уредува прашања поврзани со работниот однос на вработените во научно-истражувачките дејности, бидејќи во правниот поредок на Република Македонија постои и посебен Закон за научно-истражувачката дејност кој од свој аспект ја регулира научно-истражувачката дејност без можност таа истовремено да се опфати во административните стандарди на јавните службеници и државни органи и други државни институции. (У.број. 42/2012)

10. Судот го укина членот 30 став 1 точка 5 од **Законот за вршење на сметководствени работи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.95/2012).

- Членовите 8 став 1 алинеја 3, 13 став 1, 14 став 2 и 32 од Уставот се повредени кога законодавецот предвидува настапување на правни последици на осудата по сила на закон, наместо истите да настапат врз основа на правосилна судска пресуда. (У.број. 141/2012)

11. Судот го укина член 137 ставовите 3 и 4 од **Законот за банките** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/2007, 90/2009, 67/2010 и 26/2013).

- Со оспорените одредби на гувернерот на Народната банка на Република Македонија му се дадени прешироки овластувања при преземање на дополнителни мерки кои мерки се преземаат во исклучителни ситуации спрема акционерите во банка. Тоа значи дека во конкретниов случај гувернерот располага со туѓи акции во смисла на тоа што ако акционерот не ги продаде акциите во определениот рок, по налог на гувернерот истите се продаваат на берза, а средствата одат во резервниот фонд на банката. Со ваквиот начин на уредување на ова прашање Гувернерот се става над органите на управување во банките кои одлучуваат за овие прашања, поради што со вака дадените прешироки овластување се доведува во прашање уставно гарантираното право на сопственост утврдено во Уставот (У.број.43/2013)

1.2. Одлуки за поништување или укинување на подзаконски акти

Судот во текот на 2013 година интервенираше и во повеќе подзаконски акти и тоа:

1. Судот ја укина точката 2 од **Заклучокот за усвојување на Информацијата за спроведување на Одлуката за реонизација во основните училишта во општина Карпош за учебната 2011/2012**, бр.07-2849/18 од 27 април 2012 година, донесен од Советот на општина Карпош, објавен во „Службен гласник на општина Карпош“ бр.5/2012.

- Оспорениот подзаконски акт излегува надвор од рамките на Законот за основното образование кој е донесен во смисла на член 46 став 5 од истиот закон, доколку во истиот основачот покрај реонот на основните училишта од кои се запишуваат учениците(кој како услов е предвиден во Законот) го утврдува и периодот на живеење во реонот како услов за запишување на учениците(надвор од законски предвидените услови), поради што подзаконскиот акт е во спротивност со уставните норми и Законот за основното образование. (У.број.158/2012)

2. Судот ја укина **Одлуката за донесување детален урбанистички план за урбана единица 8. урбан блок 8.3 општина Охрид 2008-2013**, бр. 07-2447/7 од 24.10.2008 година, донесена од Советот на општина Охрид („Службен гласник на општина Охрид“ бр. 8/43).

- *Донесување и објавување на одлука за детален урбанистички план, во ситуација кога било донесено решение за поништување на претходно дадената согласност на одлуката, претставува суштествен недостаток во постапката за планирање, поради што одлуката е незаконита. (У.број. 24/2009)*

3. Судот ги укина член 13 и член 53 став 1 во делот: „по претходно добиена согласност од вкупниот број на потрошувачи на тој колективен објект“ од **Правилата за снабдување со топлинска енергија** (“Службен весник на Република Македонија” број 97/2012).

- *Уставно-правно не е дозволено со Правилата, како подзаконски акт донесен од Регулаторната комисија за енергетика, надвор од законот, да се утврдуваат права и должности за управителот на станбената зграда односно заедницата на сопственици – правно лице, поради што ваквата регулатива води кон повреда на владеењето на правото, како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија.*

- *Барањето согласност за поединечно исклучување од дистрибутивниот систем на топлинска енергија од сите потрошувачи на тој објект, пропишано со Правилата, како подзаконски акт донесен од Регулаторната комисија за енергетика, значи отстапување од начелото на кое законодавецот ги уредува односите во колективните објекти на домување, а кое се заснива на согласноста или волјата на мнозинството сопственици на посебните делови, поради што ваквата регулатива претставува утврдување на права и обврски за граѓаните со подзаконски акт наместо со закон, што води кон повреда на начелото на владеењето на правото. (У.број 125/2012)*

2. Решенија за неповедување постапка

Во текот на 2013 година Уставниот суд на Република Македонија со **решение за неповедување** постапка за оценување на уставноста на закони, односно уставноста и законитоста на подзаконски акти **заврши 63 предмети**.

Од овие предмети, како **покарактеристични** ги издвојуваме следниве:

1. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 1 во делот: „загарантираните права и утврдените потреби и интереси на државата во обезбедувањето на здравствената заштита“, член 13 став 2, член 204 алинеја 4, член 219 став 2 во делот: „или акт“ и став 6, насловот: „должности на директорот за време на штрајк“, член 287 и член 308 став 1 точка 15 од од **Законот за здравствената заштита** („Службен весник на Република Македонија“ бр.43/2012 и 145/2012).
(У.бр.59/2012)

2. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на постапка за оценување на уставноста на :

- член 69 став 6,
- член 70 став 1 во делот: „девет члена именувани од Владата на Република Македонија, од кои најмалку шест члена се од редот на професорите на високообразовните установи“, став 5 и став 6 во деловите: „претседателот на Одборот“ и “го претставува и застапува Одборот“
- член 72 став 2 во делот: „ по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија“ и став 3,
- член 77 ставовите 6, 7 и 8,
- член 87-а
- член 96 ставовите 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 и 19 ,
- член 99 ставовите 2, 3, 11, 12, 14 и 15,
- член 103 став 5,
- член 113 ставовите 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12,13, 14, 17 и 18 во делот: „без оглед дали бракот престанал или не“
- член 125 ставовите 2, 3, 4, 5, 6 и 7,
- член 133 став 11,

- член 134 став 1 во делот: „ а повторен избор за редовен професор за време од седум години“ и став 2 во делот: „по повторниот избор“,

- член 136 став 1 во делот: „има објавено научни и стручни трудови од кои најмалку два научни труда во најпрестижни меѓународни списанија со импакт фактор или трудовите се цитирани во истите, по истекот на нај малку половина од времето за кое е извршен изборот во делот: „ има објавено научни и стручни трудови од кои најмалку два научни труда во најпрестижни меѓународни списанија со импакт фактор или трудовите се цитирани во истите, по истекот на најмалку половина од времето за кое е извршен изборот и став 2 во делот: „ доколку покрај условите од ставот 1 на овој член има објавено најмалку четири научни или стручни труда во најпрестижни меѓународни списанија со импакт фактор или пак тие се цитирани во истите“,

- член 140 став 2,

- член 146-а став 2 и

- член 161-б став 1 алинеите 14 и 16 од од **Законот за високото образование** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/2010, 17/2011 и 51/2011);

- член 14, член 15 ставовите 1, 3, 4 и 5, член 16 и член 17 од **Уредбата за нормативи и стандарди за основање на високообразовни установи и за вршење на високообразовна дејност** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 103/2010 и 168/2010),

- **Правилникот за условите кои треба да ги исполнува истакнатиот стручњак од практиката од соодветната област за изведување на клиничка настава** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 120/2010) и

- **Правилникот за начинот и условите за организирање на практична настава за студентите** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 120/2010).

- Прашањето за составот на Одборот за акредитација и евалуација, спаѓа во прашањата поврзани со условите за основање, вршење и престанок на дејноста на универзитетот, кои се уредуваат со закон, поради што не може да се прифати дека регулативата на ова прашање со закон ја повредувала автономијата на универзитетот.

Донесување на упатство од министерот надлежен за работите на високото образование со кое се утврдуваат критериуми за начинот на обезбедување и оценување на квалитетот на високообразовните установи и академскиот кадар во Република Македонија, не значи навлегување на извршната власт во автономијата на универзитетот и нејзино нарушување.

Пропишувањето на содржината, формата и начинот на користење на Државниот електронски систем за самоевалуација од страна на министерот не значи пропишување на начинот и условите според кои самоевалуацијата се спроведува од страна на високообразовните установи и не значи повреда на автономијата на универзитетот.

Определбата на законодавецот, определен процент од средствата кои по основ на партиципација на трошоците за студирање ги прибира јавниот универзитет, односно јавната високообразовна установа, задолжително да се користат за фундаментални и применети истражувања, осовременување на научно-истражувачката инфраструктура, за оспособување и усовршување на кадрите за научно-истражувачката работа, како и за инвестиции и инвестициско одржување, се во функција на исполнување на преземените обврски од Болоњскиот процес и создавање услови за вршење на дејноста на универзитетот, поради што ваквата регулатива не води кон нарушување на автономијата на универзитетот.

Определба во Законот пропишувањето на профилот, целите и појдовните основи за формирање на студиските програми поблиску да се определуваат со уредба за националната рамка на високообразовните квалификации кој на предлог на министерот надлежен за работите на високото образование ја донесува Владата на Република Македонија, е во насока на натамошна разработка на законските одредби за изградба на единствен систем на студиски програми кои се организираат и спроведуваат на сите универзитети (јавни и приватни), што спаѓа во сферата на прашањата поврзани со основањето и вршењето на дејноста на универзитетот кои се уредуваат со закон, поради што не може да се прифати дека станува збор за повреда на автономијата на универзитетот.

Обврската за високообразовните установи наставата за определен број на студиски програми задолжително да се изведува и да се полага на англиски јазик, не значи нарушување на автономијата на универзитетот.

Определбата проверката на знаењето на студентите да се врши согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовани квалификации која ја носи Владата, е во функција на обезбедување на единствени услови за спроведување на оценувањето на студентите на сите универзитети и не ја нарушува автономијата на универзитетот.

Утврдувањето на условите (критериумите) за тоа кој може да биде избран во одредено наставно-научно звање, како суштински елемент поврзан со вршањето на дејноста на универзитетот, секогаш биле утврдени со закон и тоа не може да се прифати како ограничување на слободата на универзитетот во регрутирањето на кадрите.

Со пропишувањето на правила кои значат ограничувањето при вработувањето кое се врзува со спречување на можности за влијание и притисок како резултат на блиски роднински односи со другите вработени и можности за натамошна злоупотреба на тие роднински врски во текот на работењето, како генерален принцип кој би се однесувал на сите во иста правна ситуација, не се повредува начелото на еднаквост на граѓаните пред Уставот и законите и не се повредува правото на работа под еднакви услови за сите.

Законодавецот има уставно овластување да ги пропише условите за признавање на странска високообразовна квалификација во нашата држава, што подразбира и право по потреба да ги менува условите, во која смисла е овластен да ги пропише и потребните документи и постапка за еквиваленција и признавање на странската високообразовна квалификација. (У.број. 98/2011)

3. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на постапка за оценување на уставноста на член 38 став 2 од **Законот за Собранието на РМ** („Службен весник на РМ“ бр.104/2009)

- Според содржината, како и конзистентноста, одредбата на член 38 став 2 од Законот за Собранието на РМ, не навлегува во оригиналното уставно утврдено право на претседателот на суспензивно вето, ниту пак по своја оценка законодавецот утврдува рок за користење на правото на вето кое би претставувало излегување од уставно определените рамки. Напротив, оспорената законска норма во целина го апсолвира уставното право на Претседателот на суспензивно вето од член 75 став 3, како и рокот во кој истото може да биде искористено, кој е предвиден во член 52 став 2 од Уставот.(У.бр.175/2012)

4. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на Законот за адвокатските маркички, во целина, и посебно член 1, член 2, член 3, член 4, член 6 ставови 1, 2 и 5, член 9, член 11, член 12, член 13 и член 14 од **Законот за адвокатските маркички** („Службен весник на РМ“ бр.84/2012).

- Законот за адвокатските маркички во целина не е во спротивност со Уставот на Република Македонија и покрај тоа што утврдува права и обврски само за адвокатите поединци, како физички лица, (а не и за адвокатските друштва), кои остваруваат приход од самостојно вршење на дејност истите се даночни обврзници за целите на персоналниот данок од доход.

- Законската определба за слободното определување на терминот на поднесување на писмениот договор склучен со корисникот на правната помош до носителот на платниот промет не е во спротивност со Уставот на Република Македонија.

- Законското решение воведувањето на адвокатските маркички да се однесува само на адвокатите поединци кои се запишани во Именикот на адвокатите во Адвокатската комора на Република Македонија е во согласност со Уставот и уставниот принцип на владеењето на правото.

- Законската определба адвокатските маркички да ги печати и издава Управата за јавни приходи не е во спротивност со Уставот од причина што истите имаат карактер на хартија од вредност.

- Член 6 ставови 1, 2 и 5 од Законот за адвокатските маркички е во согласност со Уставот од причина што определувањето обврска министерот за финансии да ја пропишува формата и содржината, вредноста, начинот на издавање, подигање, повлекување од употреба и висината на надоместокот за адвокатските маркички е само доработка на законот изразен во подзаконски акт.

- Право е на законодавецот да ја утврдува прекршочната политика.(У.бр.166/2012)

5. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 438 став 2 од **Законот за парничната постапка** („Службен весник на Република Македонија“ бр.79/2005, 100/2008, 83/2009, 116/2010 и 7/2011).

- Со оспорената одредба на член 438 став 2 од Законот за парничната постапка не се повредува уставно гарантираното право на жалба против одлуки донесени во постапка во прв степен пред суд (Амандман XXI од Уставот), затоа што со оспорената одредба е дозволено правото на жалба на пресуда или решение донесено во спорот во постапката во споровите од мала вредност. (У.бр.91/2012)

6. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 45-б од **Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер** („Службен весник на РМ“ бр.13/2006,86/2008 и 6/2010).

- Право е на законодавецот, а имајќи го предвид членот 13 и Амандман XX од Уставот да определи дали за одделни прекршоци определени со закон прекршочната постапка и санкција ќе ја води и изрече суд или орган на државната управа. Тоа поточно значи дека со Амандманот XX од Уставот не се исклучува надлежноста на прекршочниот суд да води и изрекува прекршочна санкција, туку напротив со него само се дава можност и на државните органи кога за тоа се овластени со закон, за прекршоците утврдени во законот да можат да водат и да изрекуваат прекршочни санкции. Фактот, што во конкретниов случај во членот 45-б став 1 за предвидените прекршоци во Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер,

прекршочна постапка и санкција изрекува надлежен суд, а не Комисијата за слободен пристап до информации од јавен карактер како што смета подносителот на иницијативата не го прави истиот несогласен со Уставот. (У.бр.1/2013)

7. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 7 ставовите 1 и 2 од **Законот за изменување и дополнување на Кривичниот законик** (“Службен весник на Република Македонија” број 142/2012).

- Со одредбите со кои се уредува преодниот режим во случајот на декриминализацијата на навредата и клеветата, не се пропишува повратно дејство на законот кое е понеповолно за граѓаните, што би водело кон повреда на владеењето на правото. (У.бр.2/2013)

8. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членот 4 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за радиодифузна дејност** (“Службен весник на Република Македонија“ бр.13/2012).

- Законски утврдената обврска за плаќање на радиодифузна такса за трговци поединци регистрирани согласно со Законот за трговските друштва, како и вршителите на дејност регистрирани согласно со закон има карактер на јавна давачка, за која се плаќа без оглед дали приемникот се користи или не и дали лицата кои подлежат на обврската имаат иста адреса на живеење и седиште на регистрираниот трговец поединец или пак трговско друштво. Принципот на еквивалентност во давањето не е од значење кај радиодифузната такса која има јавно правен, а не облигационо правен карактер. (У.бр.147/2012)

9. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 418-д став 1 од **Кривичниот законик** („Службен весник на Република Македонија“ бр.37/96, 80/99, 4/2002, 43/2003, 19/2004, 81/2005, 60/2006, 73/2006, 87/2007, 7/2008, 139/2008, 114/2009, 51/2011, 135/2011, 185/2011, 142/2012 и 166/2012).

- Членот 418-д став 1 од Кривичниот законик ги определува субјектот („тој што врбува, поттикнува, организира,

засолнува или превезува лица во држава членка на Европската унија и на Шенгенскиот договор“), дејствијата („врбува, поттикнува, организира, засолнува или превезува лица во држава членка на Европската унија и на Шенгенскиот договор“), во рамките на кои дејствија е определено, покрај времето, и местото на извршувањето на дејствието (тоа е местото на врбувањето или местото на поттикнувањето или местото на организирањето,...), објектот (лица кои сакаат стекнување или остварување на социјални, економски или други права) и околностите под кои определеното однесување се смета за недозволено (спротивно на правото на Европската унија, на прописите на државите членки на Европската унија и Шенгенскиот договор и на меѓународното право). Имајќи ја предвид изнесената содржина на оспорената законска одредба, Судот оцени дека членот 418-д став 1 од Кривичниот законик е прецизен и овозможува објективност во примената недоведувајќи ги во прашање наведените уставни одредби, поради што Судот оцени дека не може да се постави прашањето за нејзината согласност со наведените уставни одредби. Примената на таа законска одредба во практиката, е надвор од опсервација на Уставниот суд поради ненадлежност. (У.бр.96/2012)

10. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 36 став 1 алинеја 1 во делот: „само“ и член 49 став 1 алинеја 1 во делот: „само“ од **Законот за надворешни работи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.46/2006, 107/2008 и 26/2013).

- Во конкретниот случај, законодавецот утврдил како услов за вршење на амбасадорските и конзуларните функции и за достапноста на тие работни места на секого под еднакви услови, кандидатот да има државјанство само на Република Македонија, со цел да може да ги користи во полн капацитет привилегиите и имунитетите предвидени во Виенската конвенција за дипломатски односи и Виенската конвенција за конзуларни односи и со цел ефикасно претставување и заштита на интересите на државата, на мнозинскиот народ, на деловите од другите народи во Република Македонија, на правните и на физичките лица од Република Македонија. Според тоа, државата определила кој и како да ја претставува и да и ги штити интересите. Притоа, Судот смета дека таквиот услов не создава нееднаквост меѓу граѓаните по основите наведени во член 9 од Уставот, со оглед дека сите државјани на Република Македонија кои го исполнуваат законскиот

услов за вршење на наведените функции и за достапноста на тие работни места, може да се стекнат со тој статус без оглед на полот, расата, бојата на кожата, националното и социјалното потекло, политичкото и верското уверување, имотната и општествената положба. (У.бр.173/2011)

11. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членот 26 алинеја 3, член 27 став 5 и член 28 став 1, втора реченица во делот: “Членовите на Советот за радиодифузија предложени од Претседателот на Република Македонија”, сите од **Законот за радиодифузната дејност** (“Службен весник на Република Македонија” број 100/2005, 19/2007, 103/2008, 152/2008, 6/2010, 145/2010, 97/2011, 13/2012 и 72/2013).

- Уредените законски решенија не можат да имплицираат повреда на надлежностите на Претседателот на Република Македонија уредени со погоре цитираниот член од Уставот, а воедно Судот констатира дека тоа уредување не претставува проширување на постојните надлежности уредени со членот од Уставот. Во конкретниот случај уредената должност, односно овластување со Законот за радиодифузната дејност, Претседателот на Републиката да предлага двајца членови во со Законот уредена институција - Советот за радиодифузија, наоѓа своја основа во уставното уредување Претседателот на Република Македонија своите права и должности ги врши врз основа и во рамките на Уставот и законите, што значи дека ова овластување за Претседателот, како негово право и должност, не ги прави оспорените законски решенија спротивни на Уставот, односно спротивни и несогласни со членот од Уставот на кој впрочем се повикува подносителот на иницијативата. (У.бр.161/2011)

12. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 25 став 1 од **Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета** („Службен весник на Република Македонија“ бр.143/2012).

- Кога Уставниот суд на Република Македонија веќе се произнел за покренатото прашање по повод оцена оспорена одредба на еден закон и не повел постапка за оценување на уставноста, заради доследност во изразените гледишта нема да

поведе постапка за оценување на уставноста кај друга новооспорена идентична одредба од друг закон. (У.бр.30/2013)

13. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членот 193 став 1 од **Законот за Кривичната постапка** („Службен весник на Република Македонија,, бр.150/2010, 51/2011 и 100/2012).

- *Отсуството на писмена наредба на Суд за вршење на претрес на дом кога држателот се согласува со тоа не го повредува членот 26 од Уставот бидејќи до нарушување на приватноста доаѓа со согласност на држателот.*

Влегувањето во дом заради приведување на лице по наредба на суд не го повредува членот 26 од Уставот, бидејќи наредбата за приведување во себе ја содржи и наредбата за претрес на дом.

*Влегувањето во дом, без наредба на суд, кога е потребно да се лиши од слобода сторител кој е затечен при извршување на кривично дело кое се гони по службена должност е во согласност со членот 26 од Уставот од причина што се работи за инцидентна ситуација кога правосудната полиција затекнува вршител на кривично дело кое се гони по службена должност во својот или туѓ дом *in flagranti* и кога заради преземањето на дејствието и опасноста сторителот да побегне на органите на прогонот не е возможно истовремено да се бара наредба од суд за преземање на дејствие-претрес на дом. (У.бр.168/2012)*

14. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членот 72 став 2, членот 73 и членот 74 ставови 1 и 2 од од **Законот за социјалната заштита** (“Службен весник на Република Македонија” број 79/2009, 36/2011, 51/2011, 166/2012 и 15/2013).

- *Определувањето на висината на паричниот надоместок за помош и нега од друго лице во зависност од обемот на потребата од таква помош, не значи дискриминација на граѓаните со помал инвалидитет во однос на граѓаните со поголем инвалидитет за кои со оспорените одредби е определена поголема висина на паричен надоместок, бидејќи од уставно-правен аспект од значење е дека висината на паричниот надоместок за помош и нега од друго лице, законодавецот пропишал да се однесува под*

исти услови на сите лица кои се наоѓаат во иста здравствена, односно фактичка и правна положба (иста категорија на лица според обемот на потребата за помош и нега од друго лице-утврдена од надлежен орган-стручна комисија за таа цел), без оглед на потеклото на инвалидитетот или идентитетот на лицето со инвалидност, односно независно од полот, расата, бојата на кожата, националното и социјалното потекло, политичкото и верското уверување, имотната и општествената положба, на што Република Македонија се обврзала со ратификацијата на Конвенцијата за правата на лицата со инвалидност (“Службен весник на Република Македонија” број 172/2011) и што е во согласност со Уставот. (У.бр.24/2013)

15. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 1 од Тарифниот систем за изменување и дополнување на **Тарифниот систем за продажба на електрична енергија на тарифни потрошувачи бр.01-1309/1**, донесен од Регулаторната комисија за енергетика на 30 јули 2012 година („Службен весник на РМ“ бр.97/2012).

- Домаќинствата немаат статус на квалификувани купувачи и не можат како учесници на пазарот слободно да ги уредуваат меѓусебните односи во областа на енергетиката, поради што не може да се постави прашањето за согласноста на оспорениот тарифен систем со Законот за енергетика и Законот за облигациони односи.

- Укинувањето на т.н. евтина дневна тарифа не ги повредува уставните начела на владеење на правото и слободата на пазарот и претприемништвото. Ова од причина што електричната енергија е специфичен вид на стока чие производство, пренос и дистрибуција до потрошувачите претставува значаен национален интерес поради кој државата има обврска да овозможи непречен континуитет на одвивање на овие јавни услуги, но и обврска да го воспостави балансот на односите на државното и приватното делување и нивното регулирање во Република Македонија во рамки на инфраструктурата, која секако е различна од други држави. (У.бр.26/2013)

16. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на **Правилникот за поблиските критериуми, висината и начинот на исплата на паричната награда на здравствените работници и здравствените соработници вработени во јавните здравствени установи** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 102/2012).

- Имајќи предвид дека законодавецот ги определил критериумите според кои треба да се ценат резултатите во работењето на здравствените работници и здравствените соработници како основа за исплата на парична награда (обемот, квалитетот на услугите, заштедите во процесот на работата или ефикасноста во користењето на работното време), нивната натамошна разработка преку пропишувањето на поблиски критериуми за остварување на ова право, висината и начинот на исплата на паричната награда со Правилникот донесен од страна на министерот за здравство, е во функција на операционализација на Законот, а не нивно изворно пропишување. (У.бр.136/2012)

17. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на Правилата за снабдување со топлинска енергија, во целина, и посебно на член 9 ставовите 2 и 4, член 18, член 53 став 1 во делот: „Во колективните објекти за домување каде распределбата на надоместокот се врши преку еден колективен мерен уред може да се врши поединечно исклучување на потрошувачите по нивно барање“ и став 2 и член 55 став 1 од од **Правилата за снабдување со топлинска енергија** (“Службен весник на Република Македонија” број 97/2012).

- Потрошувачите, кои без да склучат договор, неовластено ќе се приклучат на системот за дистрибуција на топлинска енергија и ќе користат топлинска енергија, користејќи ги техничките можности за тоа, се во потрошувачки однос со снабдувачот, исто како и корисниците што склучиле договор за снабдување со топлинска енергија, поради што треба да плаќаат за топлотната енергија која ја користат и во тој случај не може да стане збор за повреда на начелото на владеењето на правото.

Во колективните објекти за домување, поради спецификата на колективно домување, и исклучените потрошувачи од топлинскиот систем објективно користат одредена топлинска енергија поради неможноста тоа да се

отстрани, од каде произлегува и основаноста на обврската за истата да платат, пропорционално на потрошената енергија, а не да ја користат на сметка на неисклучените потрошувачи. (У.бр.125/2012)

18. Судот не поведе постапка за оценување на законитоста на **Одлуката за определување и промена на имиња на улици, мостови и други инфраструктурни објекти на подрачјето на Град Скопје**, број 07-2555/1 донесена од Советот на Град Скопје на шеесет и шестата седница, одржана на 14 јуни 2012 година и објавена во „Службен гласник на Град Скопје“ бр.8/2012.

- Одлуката е донесена во согласност со член 31, член 32 и член 62 од Законот за локалната самоуправа и член 5 од Законот за определување на имиња на улици, плоштади, мостови и на други инфраструктурни објекти, со оглед на тоа што мислењата по Предлог-Одлуката биле доставени од страна на различни органи, советот или градоначалникот на општините од подрачјето на градот Скопје согласно одредбите во Законот за локалната самоуправа. (У.бр.97/2012)

3. Решенија за отфрлање на иницијативите

Во текот на 2012 година Уставниот суд на Република Македонија со **решение за отфрлање** на иницијативите **заврши 59 предмети**.

Од овие предмети, како **покарактеристични** ги издвојуваме следниве:

1. Судот ја отфрли иницијативата за поведување постапка за оценување на уставноста на членот 12 точка 46 од **Законот за територијалната организација на единиците на локалната самоуправа во Република Македонија** (“Службен весник на Република Македонија“ бр.55/2004, 12/2005, 98/2008 и 106/2008-исправка).

- Наводите изнесени во иницијативата за поведување на постапка за оценување на уставноста на членот 12 точка 46 од Законот не се подобни да го предизвикаат активирањето на

механизмот на уставно-судска оценка, бидејќи Уставниот суд на Република Македонија не е надлежен да ја утврдува територијалната поделба на локалната самоуправа врз основа на демографските, социо-економските и други показатели на што се сведуваат наводите во иницијативата. Оттаму, наводите изнесени во иницијативата имаат територијално-организационен карактер и како такви евентуално би можеле да предизвикаат интерес кај Собранието на Република Македонија во постапка за изменување и дополнување на Законот, бидејќи законодавната власт има исклучителна надлежност да ја креира политиката на територијалната организација на единиците на локалната самоуправа. (У.бр.161/2012)

2. Судот ја отфрли иницијативата за оценување на уставноста на членовите 3, 4 и 6 став 1 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за експропријација** („Службен весник на Република Македонија“ бр.131/2012).

- Оспорените одредби не се норми кои уредуваат односи, туку норми кои констатираат престанок на важење на делови од одредби кои во минатото биле во содржината на законот, односно одредбите со кои се уредувало одредено право на конкретен и со закон утврден начин, па оттука Судот смета дека тие норми не се подобни за уставно судска анализа. Согласно членот 110 од Уставот, Уставниот суд не е надлежен да врши законодавна функција и да нормира прописи, со враќање во сила на оние одредби кои повеќе не се во правниот поредок, ниту пак, има процесни претпоставки да постапува по иницијативата, односно да ја цени уставната основаност на бришаните одредби како и оправданоста на овие законски решенија. (У.бр.176/2012)

3. Судот ја отфрли иницијативата за поведување на постапка за оценување на уставноста на член 84-а став 1 во делот: „над 26 годишна возраст“ и во делот: „без помош на инвалидска количка“ од **Законот за социјалната заштита** („Службен весник на Република Македонија“ број 79/2009, 36/2011, 51/2011 и 166/2012) во делот во кој се бараше оценка на одредбите со член 14 од Конвенцијата за заштита на правата на човекот и основните слободи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 11/1997) и член 28 од Конвенцијата за правата на лица со инвалидност и Факултативниот протокол кон Конвенцијата за правата на лица со инвалидност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 172/2011).

- Тргувајќи од надлежноста на Уставниот суд утврдена во член 110 од Уставот, произлегува дека Судот нема надлежност да ја оценува согласноста на законите со меѓународните договори и преку таквата оценка да утврди дали одреден закон е во согласност со член 118 од Уставот, поради што Судот оцени дека се настапени деловничките претпоставки за отфрлање на иницијативата во овој дел. (У.бр.25/2013)

4. Судот го отфрли барањето на Трговско друштво за вработување на инвалидни лица, производство, услуги и промет ИМПЛАСТ ДООЕЛ с. Марино – Скопје, за заштита на слободи и права од член 110 алинеја 3 од Уставот на Република Македонија.

- Тргувајќи од анализата на наведените уставни и деловнички одредби како и од приложените документи според Судот неспорно произлегува дека барањето за заштита на слободи и права во конкретниов случај е поднесено од правно лице - Трговско друштво за вработување на инвалидни лица, производство, услуги и промет ИМПЛАСТ ДООЕЛ с. Марино-Скопје, што е во спротивност со член 51 од Деловникот. Имено, во смисла на наведениот член од Деловникот само физичко лице, односно граѓанин, може да поднесе барање за заштита на слободите и правата утврдени со член 110 алинеја 3 од Уставот, поради што, од овој аспект, барањето е недопуштено. (У.бр.130/2013)

5. Судот ја отфрли иницијативата за поведување на постапка за оценување на уставноста и законитоста на член 25 од **Правилникот за натпреварување на Македонската кошаркарска федерација** од 6 октомври 2011 година и член 25 од **Правилникот за натпреварување (сезона 2012/2013) на Македонската кошаркарска федерација** од 4 октомври 2012 година, двата донесени од Управниот одбор на Македонската кошаркарска федерација.

- Со членот 25 од Правилникот не се нормираат односи во правото на општ начин, за неопределен круг на субјекти, што е карактеристика на прописите подобни за уставно-судска оценка, туку се воспоставуваат правила на игра во кошарката и тоа за официјални првенства и куп натпревари со цел стимулирање на настапот на младите играчи, а за правилата на игра Судот не е надлежен да одлучува. (У.бр.120/2012)

IV. ЈАВНОСТ ВО РАБОТАТА НА СУДОТ

Согласно Деловникот на Уставниот суд работата на Судот е јавна.

Претставниците на средствата за јавно информирање редовно се покануваат да присуствуваат на седниците на Судот. Известување на јавноста за работата на Судот се врши континуирано и преку WEB - Интернет страницата на Уставниот суд за дневниот ред на секоја закажана седница. После секоја завршена седница претставниците на средствата за јавно информирање сеопфатно се информираат за одлуките и решенијата што ги донел Судот.

Одлуките и решенијата откако ќе бидат изготвени и потпишани од Претседателот на Судот се објавуваат на Интернет страницата на Уставниот суд, така што се достапни на стручната и друга јавност: (www.ustavensud.mk).

Информирањето на јавноста во 2013 година исто така се остваруваше и преку соопштенија и прес конференции.

Уставниот суд на Република Македонија редовно ги следеше медиумите и нивното информирање за работата на Уставниот суд.

V. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во текот на 2013 година, во рамките на активностите на меѓународната соработка, претставници од Судот учествуваа на повеќе мултилатерални настани. Истовремено Судот продолжи да ја остварува веќе воспоставената соработка со Венецијанската комисија на Советот на Европа преку својот офицер за врски.

Од активностите на меѓународната мултилатерална соработка ги издвојуваме следниве:

Претседателот на Уставниот суд присуствуваше на свеченото отворање на судиската година на Европскиот суд за човекови права што се одржа на 25 јануари 2013 година во Стразбур и на Семинарот за имплементација на Европската конвенција за човековите права во време на европската криза, што се одржа по тој повод.

Делегација на Уставниот суд на Република Македонија, предводена од претседателот на Судот, во периодот од 8 до 10 април претстојуваше во Кошице, Република Словачка по повод 20 години од основањето на Уставниот суд на Република Словачка. Во рамките на свеченостите се одржа и Меѓународна конференција на тема: „Положбата на уставните судови и нивното влијание врз правниот поредок на државата“.

Делегација на Уставниот суд на Република Македонија предводена од Претседателот на Уставниот суд учествуваше на Тркалезна маса на тема: “Улогата на Уставниот суд во изградбата на владеење на правото“ во организација на Уставниот суд на Црна Гора во соработка со Фондацијата Ханс-Сеидел што се одржа во Милочер од 13-15 мај 2013 година. На овој настан беа разменети мислења и искуства на уставните судови во врска со уставни прашања кои се значајни за вршењето на функцијата на уставните судови.

Претседателот на Уставниот суд на Република Македонија, учествуваше на Меѓународната конференција на тема: „Заштита на правата на човекот и граѓанинот од органите со уставна надлежност во сегашноста“ организирана од страна Уставниот суд на

Украина по повод уставниот ден на Украина во Јалта од 19 - 23 јуни 2013 година.

Делегација на Уставниот суд на Република Македонија учествуваше на Меѓународна конференција на тема „Европските правни стандарди и опсегот на дискреција на власта во државите членки на Советот на Европа, во организација на Уставниот суд на Република Ерменија, што се одржа во Ереван од 3 до 5 јули 2013.

На покана од претседателот на Судот за судир на надлежност на Република Турција, делегација на Уставниот суд на Република Македонија учествуваше на меѓународна конференција што се одржа од 19 – 21 септември 2013 година во Анкара, на тема „Националната и интернационалната димензија на судирот на надлежност и Судот за решавање на судир на надлежности“.

Делегација на Уставниот суд на Република Македонија учествуваше на одбележувањето на годишнината од постоењето на Уставниот суд на Косово, што се одржа на 14 октомври 2013 година во Приштина.

Претседателот на Уставниот суд на Република Македонија учествуваше на одбележувањето на 50-годишнината од постоењето на Уставниот суд на Република Србија што се одржа на 17 октомври 2013 година во Белград, по кој повод се одржа меѓународна конференција на тема: „Положбата и перспективите на уставното судство“.

Во рамките на билатералната соработка, беа остварени следниве активности:

Од 6 до 9 јуни 2013 година делегација предводена од претседателот на Уставниот суд оствари билатерална средба со Уставниот суд на Босна и Херцеговина во Сараево.

Од 30 мај до 1 јуни 2013 година во Скопје се оствари официјална работна средба на делегација на Уставниот суд на Република Словенија со судиите на Уставниот суд на Република Македонија. На работната средба се дискутираше за уставно-правната заштита на правните лица како и за други прашања од уставно-судската теорија и практика.

Делегација на Уставниот суд на Република Македонија, предводена од Претседателот на Уставниот суд на Република Македонија, претстојуваше во официјална посета на Уставниот суд на Руската Федерација во Санкт-Петербург во периодот од 27-30 јуни 2013. Во рамките на оваа посета беше одржана и Тркалезна маса во Уставниот суд на Руската федерација на темите: „Индивидуална уставна жалба“ и „Имплементација на одлуките на Уставниот суд“.

Во текот на 2013 година беше остварена соработка со Мисијата на ОБСЕ во Република Македонија, во рамките на која државните советници од Уставниот суд беа вклучени во програмите за обука на ОБСЕ за анти-дискриминација. Мисијата на ОБСЕ исто така финансиски го помогна печатењето на Билтенот на одлуки и решенија на Уставниот суд за 2012 година.

VI. МАТЕРИЈАЛНА ПОЛОЖБА И УСЛОВИ ЗА РАБОТА

Во поглед на условите за работа на Уставниот суд на Република Македонија најзначајно што треба да се истакне е пуштањето во употреба на новиот објект на Уставниот суд, на 8 септември 2013. Со ова, Уставниот суд, по речиси 50 годишно постоење, конечно доби соодветни, репрезентативни простории, со што значително се подобри просторните и условите за работа на вработените во Уставниот суд. Во новата зграда Уставниот суд располага со простор во површина од 2000 м², што во целост ги задоволува потребите на судиите и стручната служба, согласно постојните надлежности на Уставниот суд. Фактичката преселба на Судот се одвиваше во текот на месец октомври, така што во текот на месец ноември Судот беше целосно оперативен во новите простории и продолжи со редовното одржување на седниците. Во декември, со донација од Турската владина агенција за соработка и координација (ТИКА) беше обезбедено опремување и модернизирање на техничката опременост на Судот.

Уставниот суд на Република Македонија, во текот на 2013 година работите од својата надлежност ги извршуваше со буџет кој изнесуваше вкупно 30.675.000 денари (околу 498.780 евра), од кои за плати на вработените отпаѓа најголем дел – 22.671.000 денари (73,91%). Во споредба со 2012 година, Буџетот на Уставниот суд во 2013 година беше помал за 4,7%.

Уставниот суд на Република Македонија е еден од ретките државни органи чиј што буџет со години наназад е непроменет – анализата на податоците покажува дека Уставниот суд секоја година добива околу 20% помалку средства од потребните, што се разбира влијае врз неговото нормално функционирање.

Кадровската состојба во текот на 2013 година споредено со 2012 година остана непроменета - вкупната бројка на извршители во текот на 2013 година изнесуваше 16 вработени, што значи дека и во текот на 2013 година не беа реализирани нови вработувања и местата што континуирано се упразнуваат изминатите години, не беа пополнети.

Ограничените финансиски и кадровски ресурси секако дека имаат неповолно влијание на работењето на Уставниот суд и врз можноста Судот уште поуспешно да ги извршува своите функции и надлежности утврдени со Уставот.

Уставен суд на Република Македонија

**ул. 12 Ударна бригада 2
1000 Скопје**

**тел. +389 2 3163 063, Претседател
тел. + 389 2 3165 153, Генерален Секретар
факс +389 2 3119 355**

**е-mail: mail@ustavensud.mk
Интернет: www.ustavensud.mk**

Издавач:

Уставен суд на Република Македонија

Редакција:

Елена Гошева, Претседател
Д-р Гзиме Старова, судија
Д-р Наташа Габер-Дамјановска, судија
Вангелина Маркудова, судија
Оливера Филиповска, генерален секретар
Татјана Јањиќ-Тодорова, државен советник

Печатење:

2-ри Август С“ Штип